

L'entrada gratuïta als museus augmenta realment la participació?

Published by [Interacció](#) [1] on 10/10/2019 - 15:13 | Last modification: 07/07/2026 - 11:55

L'opinió que els museus haurien de ser igual de gratuïts que les biblioteques públiques versus l'argument de "si no es paga no es valora", sense oblidar tota la resta de matisos i factors que també poden condicionar la major o menor freqüentació als museus.

El passat dimarts 8 d'octubre es va celebrar al Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) la 4a jornada l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya (OPPC), 'L'impacte de la gratuïtat en la freqüentació dels museus', que va posar sobre la taula els contraposats punts de vista i arguments en relació a la gratuïtat o no gratuïtat dels museus.



Museus gratis o de pagament? Arguments, dades i experiències que il.lustren i ajuden a la reflexió

Una jornada que va satisfer amb escreix les expectatives d'assistència i plantejada amb la intenció d'aportar visions i experiències més enllà del context museístic català. Les tres primeres ponències del dia van complir amb aquest propòsit, donant el tret de sortida amb marcades i diferenciades opinions.

Andrew Lovett, vicepresident de l'Association of Independent Museums (AIM) va apropar-nos als museus britànics, on aquesta qüestió també genera molta controvèrsia, tal i com també posa de manifest en un [informe](#) [2] presentat per l'associació que presideix. No obstant això, es va posicionar clarament a favor del cobrament d'entrada atenent-se a qüestions com l'*engagement* que implica el fet de pagar, que també va relacionar directament amb la qualitat i organització del museu. Contràriament al que pogués semblar, va defensar que el cobrament d'entrada no és tant una decisió econòmica com filosòfica. En aquesta línia, matisava que el fet de cobrar entrada ha d'estar vinculat al propòsit social del museu i, conseqüentment, repercutir en complir-lo, així com en l'actualització constant del museu i en un millor apropament als públics.

Seguidament, Anne Gombault, directora del Centre de Recerca en Indústries culturals i Cultura de la Kedge Business School (Bordeus), va posar el punt de mira en els efectes de la gratuïtat al context francès, basant-se en el resultat d'informes publicats per ella mateixa anys enrere i que es centren en l'impacte que genera la gratuïtat en la visita i freqüentació en museus. Tanmateix, va remarcar que la gratuïtat no ha de ser l'únic esforç a adoptar

per tal d'aconseguir augmentar la freqüentació. Si bé és cert que permet la lliure accessibilitat, la gratuïtat és accessòria, i també cal centrar molts esforços en aconseguir que aquest lliure accés al museu valgui la pena. Com? No hi ha una fórmula única i infal·libre, però la francesa apostava per factors com la creativitat i la difusió. En aquest últim cas, coincidia amb el plantejament que també van fer altres ponents i participants de la jornada: de què serveix la gratuïtat si els possibles benefactors no en tenen constància? D'altra banda, també va donar especial importància a la faceta virtual dels museus del S.XXI, que ha de ser complementària a la visita física.

La primera part de la jornada va concloure amb la intervenció de Pau Rausell, director d'Econcult, àrea d'investigació en economia de la cultura i turisme de la Universitat de València, que va posar sobre la taula una perspectiva molt més econòmica afirmant que, per molt simbolisme i complexitat que hi hagi, tot en cultura es pot convertir en números. Quant a les dades més rellevants, va presentar un estudi sobre els efectes de la gratuïtat en termes de demanda els resultats del qual indiquen que, si bé és cert que la freqüentació incrementaria en alguns casos (per exemple en els museus de ciència), també podria disminuir estrepitosament en d'altres (com en els museus d'història). Rausell ho interpretava sota la premissa que el preu, de la mateixa manera que les recomanacions o ressenyes, és un indicador de qualitat per tots aquells usuaris que no visiten museus habitualment. Precisament en aquesta línia es va perfilar una de les seves conclusions més clares; i és que el preu no és una barrera total que impedeixi l'entrada de més visitants. Altrament, també va mostrar el seu acord amb la definició que considera el museu com una unitat multi-producte i multiservei, de la qual se'n va fer força ressò a les xarxes socials:

Després de la pausa del migdia, necessària per pair la gran varietat d'arguments i aportacions fets fins aleshores, les intervencions de la tarda van acotar la mirada en el cas concret de la gratuïtat o no gratuïtat als museus catalans, començant per la cartografia dels preus elaborada per l'Observatori i presentada pel seu director tècnic, Antoni Laporte, i Xavier Ulled.

Algunes de les dades més rellevants extretes de la cartografia, que contempla tan sols els museus registrats, són:

- 8 de cada 10 museus són de pagament
- Tres quartes parts dels museus de pagament cobren com a màxim 5€ per entrada.
- Els que tenen preus superiors a 5€ també són els que reben més visitants.
- Al voltant del 48% de visitants paga entrada, 21% es beneficia d'algun descompte i el 33% entra gratuïtament.
- Els descomptes relacionats amb el cicle de vida són els més freqüents (estudiants, jubilats, aturats...)

D'altra banda, també van fer un apunt respecte a la diversitat de dies de gratuïtat presents a cada museu, segons ells caòtica, per llençar a continuació el suggeriment d'uniformitzar els dies o franges de gratuïtat a tots els museus catalans.

Per últim, la jornada va concloure amb dues taules rodones moderades per la consultora Margarida Loran, en les quals els participants van ser cridats a explicar i valorar propostes concretes. En el cas de la primera taula, es va fer referència a tres casos de gratuïtat considerats d'èxit: L'experiència de La Nit dels Museus segons l'ICUB els dissabtes a la tarda del MACBA amb el patrocini d'Uniqlo i els diumenges a la tarda gratuïts al Museu Marítim (MMB). A continuació, els directors i directora dels Museus de Sant Cugat, el Museu del Cinema i el Museu Abelló van parlar sobre gratuïtat, pagament i incentius als equipaments museístics que gestionen. A diferència dels Museus de Sant Cugat, els altres dos són de pagament, si bé compten amb una àmplia oferta de descomptes, incentius i gratuïtats.



Res és impossible, però formular una solució clara i contundent a la pregunta “museus gratuïts és igual a museus més plens (i freqüentats)?” és completament improbable. Tanmateix, els participants d'aquestes taules van insistir novament en la importància d'acompanyar els descomptes o gratuïtats d'altres accions; accions que, per sobre de tot, s'encaminin a aconseguir dotar de valor afegit la visita als museus catalans. Tal i com s'aclamava no fa gaire mesos al primer Fòrum de Museus de Catalunya, els museus del segle XXI han d'enfortir-se en dues grans esferes, ben entrelaçades l'una amb l'altra: la relació amb la comunitat i la funció social.

Per totes aquelles persones que no van poder assistir a la jornada, podreu consultar properament l'enregistrament que es va fer en Streaming, que trobareu a la pàgina web de l'Observatori, on també podreu accedir una [selecció de documents](#) [3] entorn al tema. Mentre l'espereu, però, podeu seguir totes les observacions i opinions sorgides al llarg del dia mitjançant l'etiqueta #4jornadaOPPCC a twitter.

Vídeos:

[Carreté, JM.; Ibar, E.; Nadal, J. - Benvinguda i presentació de la quarta Jornada de l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya](#) [4]

[Lovett, A. - L'impacte de la gratuïtat versus cobrar entrada en els museus a Gran Bretanya \(versions en català i anglès\)](#) [5]

[Rausell, P. - Preu dels museus i comportament dels usuaris: algunes consideracions des de l'economia](#) [6]

[Laporte, A.; Ulléd, X. - Cartografia dels preus dels museus a Catalunya](#) [7]

[Taula rodona 1: presentació de casos de gratuïtat per incentivar la visita a Catalunya](#) [8]

[Taula rodona 2: gratuïtat, pagament i incentius per a una major participació de la comunitat](#) [9]

Categories: Crònica

Categories: Articles i anàlisi

Tags: accés a la cultura

Tags: públics de la cultura

Tags: equipaments culturals

- [10]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2019/museus-gratuïts>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <http://interaccio.diba.cat/blogs/2016/evaluating-evidence-impact>

[3] <http://observatoripublics.icrpc.cat/files/documentacio-sobre-limpacte-de-la-gratutat-en-la-freqentacio-als-museus.pdf>

[4] <http://diobma.udg.edu/handle/10256.1/5842>

[5] <http://diobma.udg.edu/handle/10256.1/5843>

[6] <http://diobma.udg.edu/handle/10256.1/5844>

[7] <http://diobma.udg.edu/handle/10256.1/5845>

[8] <http://diobma.udg.edu/handle/10256.1/5846>

[9] <http://diobma.udg.edu/handle/10256.1/5847>

[10] <https://interaccio.diba.cat/node/8112>